

A HAZAI TÁJAK KARAKTERÉNEK VÉDELME AZ EURÓPAI TÁJ EGYEZMÉNY VÉGREHAJTÁSÁVAL ÖSSZEFÜGGÉSBEN

PROTECTING OF CHARACTER OF HUNGARIAN LANDSCAPES IN THE FRAME OF IMPLEMENTING EUROPEAN LANDSCAPE CONVENTION

SZERZŐ/BY:
KISS GÁBOR

BEVEZETÉS

Hazánkban 2008-ban lépett hatályba az Európai Táj Egyezmény (tájegyezmény). A nemzetközi egyezmény célja, hogy elősegítse a táj védelmét, kezelését és tervezését, s hogy hozzájáruljon a tájakkal kapcsolatos európai együttműködéshez.

A tájegyezmény 6. cikke olyan egyedi intézkedéseket fogalmaz meg, amelyek elősegítik a tájegyezmény céljainak elérését. Az egyedi intézkedések c) pontja a tájak számbavétele és értékelése témában a következőket nevesíti a részes országok feladataként:

- „számba veszi a területén található tájakat;
- elemzi jellemző vonásait, valamint azokat a hatásokat, amelyek alakítják őket;

- számon tartja a változásokat;
- értékeli az így számba vett tájakat, figyelembe véve azokat az értékeket, amelyeket az érdekelt felek és az érintett lakosság nekik tulajdonít.”

Az egyedi intézkedések d) pontja a táj minőségére vonatkozó célkitűzésként megfogalmazza, hogy minden részes ország „a számba vett és értékelt tájai számára minőségi célkitűzéseket határoz meg”.

A tájegyezmény hazai végrehajtásának első számú felelőse, a természet- és tájvédelemért felelős minisztérium témafelelős részlege a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény felhatalmazása alapján 2014-ben megkezdte egy tájvédelmi kormányrendelet szakmai előkészítését. A tervezett jogszabály a tájvédelemre vonatkozó részletszabályo-

INTRODUCTION

European Landscape Convention (ELC) entered into force in Hungary in 2008. The aims of ELC are to promote landscape protection, management and planning, and to organise European co-operation on landscape issues.

The article no. 6 contains specific measures helping to reach the aims of ELC. Point C determines the following tasks for the parties in the theme of landscape identification and assessment:

- „identify its own landscapes throughout its territory;
- analyse their characteristics and the forces and pressures transforming them;
- take note of changes;
- assess the landscapes thus identified, taking into account the particular values assigned to them by the interested parties and the population concerned.”

Point D of specific measures conceives for each party „to define landscape quality objectives for the landscapes identified and assessed, after public consultation”.

In 2014, the department responsible for landscape preservation of the ministry with prior responsibility for implementing ELC in Hungary, with mandate comes from the Act on Nature Conservation of 1996 started the preparation of a governmental decree on landscape preservation. This planned law will give the detailed rules for maintaining landscape heritage of Hungary. In our approach, in this governmental decree a special role is given for protecting landscape character, because

it plays a very important role in maintaining good quality landscapes and improving quality of degraded landscapes of the country, through authority work as well as spatial planning tools.

1.LANDSCAPE CHARACTER AND LANDSCAPE CLASSIFICATION – EUROPEAN EXPERIENCES

Identifying landscapes, as a task for parties of ELC, has a strong scientific basis in many countries. In Hungary, from 1970s landscape geographers, with the leadership of Sándor Pécsi, worked out a landscape classification system for establishing the scientific basis for spatial planning focusing on economic development (e.g. Pécsi, M. – Somogyi, S. – Jakucs, P. 1972),¹ which are still in use with small-scale modifications (e.g. Dövényi, Z. 2010).² It is important to emphasize, that these scientific documents can only be regarded as antecedents. Our task is elaborating a new type of landscape classification system, in accordance with the intensified demands and expectations on landscape as an everyday scene of our life, especially with high quality state of the environment, ability of the landscape for keeping the population of countryside, as well as attractiveness of landscape for tourism.

Identifying landscapes, as a task coming from implementing ELC, has a remarkable result in the last decade in more European countries. The 13th Council of Europe Meeting of the Workshops for the implementation of the European Landscape Convention was held in 2013 in Cetinje (Montenegro) in this topic. According to the presentations on this conference the

¹ Pécsi M. - Somogyi S. - Jakucs P. (1972): *Magyarország tájtípusai. Földrajzi Értesítő. 21. pp. 5-12*
² Dövényi Z. (szerk.) (2010): *Magyarország kistájainak katasztere. 2nd edition, reviewed and extended. MTA FKI. Budapest*

kat hivatott meghatározni. Ebben szándékunk szerint kiemelt szerepet kap a tájkarakter-védelem, amely mind a hatósági munkában, mind a terület- és településrendezési eszközökön keresztül fontos szerepet kaphat a magyar tájak kedvező állapotának fenntartásában, megőrzésében, a rontott karakterű tájak állapotának javításában.

Jelen tanulmányban a tájjegyzményből adódó ezen feladatunk megvalósításának tájkarakter-védelemhez való kapcsolódását mutatjuk be.

1. TÁJKARAKTER ÉS TÁJOSZTÁLYOZÁS – EURÓPAI TAPASZTALATOK

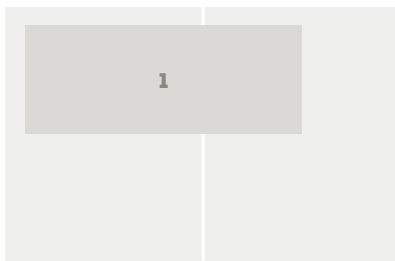
A tájak számbavétele, mint a tájjegyzményben a részes országok számára nevesített feladat a legtöbb országban komoly szakmai előzményekre tekintethet vissza. Hazánkban az 1970-es évektől kezdődően a tájfeldrajzi szakterület – Pécsi Sándor vezetésével –, a gazdasági célú területfejlesztési tervezés szakmai

alapjainak erősítése érdekében dolgozta ki azokat a tájbeosztásokat (például Pécsi M. - Somogyi S. - Jakucs P. 1972),¹ amelyek kisebb módosításokkal máig használatban vannak (például Dövényi Z. 2010).² Fontos azonban hangsúlyozni, hogy a tájjegyzmény megvalósítása kapcsán ezek a művek csak szakmai előzményeknek tekinthetők. A feladat egy új szemléletű, a tájjal mint mindennapi életünk színterével kapcsolatban felerősödött igényekkel, elvárásokkal – így különösen a táj kedvező környezeti állapota, népességmegtartó képessége, turisztikai vonzereje – összhangban lévő tájosztályozási rendszer kidolgozása.

A tájak számbavétele, mint a tájjegyzmény megvalósításából adódó feladat végrehajtása az elmúlt több, mint egy évtized alatt számos európai országban komoly eredményeket hozott. 2013-ban a montenegrói Cetinjében ebben a témában tartották a tájjegyzmény 13. műhelykonferenciáját. A konferencián elhangzott előadások alapján az alábbi általános jellegű megállapítások tehetők.

¹ Pécsi M. - Somogyi S. - Jakucs P. (1972): *Magyarország tájtípusai*. Földrajzi Értesítő. 21. pp. 5-12

² Dövényi Z. (szerk.) (2010): *Magyarország kistájainak katasztere*. 2. átdolgozott és bővített kiadás. MTA FKI. Budapest

1. kép/pict.:

A világörökségi védelem alatt álló tokaj-hegyaljai táj megőrzésre érdemes karakterelemei Hercegekút környékén: hagyományos művelési szerkezet /

Key characteristics of cultural landscape of Tokaj-Hegyalja part of the World Cultural Heritage: traditional landscape structure

following directions can be seen and general conclusions can be drawn.

Identifying landscapes is every county is based on landscape character assessment. Landscape character can well express those demands and expectations conceive of landscapes, especially for their aesthetic quality.

However landscape character, according to the general scientific approach, is not exclusively a visual component of landscape, the identification of landscape character types and areas³ (Swanwick, C. 2002) is based on visual elements of landscape (e.g. relief, land cover). Although, integrating non-visual elements of landscape (e.g. soil composition, emotions for landscape, local traditions) into landscape classification would be in accordance with approach of ELC, using these components of landscape causes some difficulties in practice, especially in authority procedures.

Landscape classification system in most of the European countries is based

on Landscape Character Assessment (LCA) of England and Scotland, first entirely published in 2002 by Carys Swanwick (Swanwick, C. 2002).

With the development of LCA, the special field of landscape archaeology in England, with the leadership of Graham Fairclough, worked out the method of Historic Landscape Characterisation, which is based on a special focus on landscape history, as a factor of landscape character.⁴ HLC/HLA uses a LCA-type approach for landscape, and it is complementary to LCA, so it can be seen as an alternative landscape classification method.

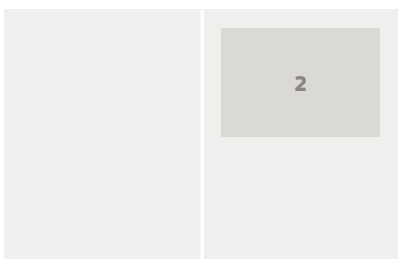
One of the aims of LCA is to make a basis and help a character-based planning policy (Swanwick, C. 2002). In the spite of this, unfortunately, there is a very few experiences how these landscape classification systems can contribute maintaining the landscapes of high quality, and reconstruction of degraded landscapes.

There is only some good example, that

3 Swanwick, C. (2002): *Landscape Character Assessment Guidance for England and Scotland. The Countryside Agency and Scottish Natural Heritage Understanding Historic Landscape Character. Landscape Character Assessment. Guidance for England and Scotland. Topic Paper 5. The Countryside Agency, English Heritage, Scottish Natural Heritage, Historic Scotland.* <http://publications.naturalengland.org.uk/publication/5601625141936128>

4 Clark, J. - Darlington, J. - Fairclough, G. (2004): *Using Historic Landscape Characterisation. English Heritage's review of HLC. Applications 2002-03.* English Heritage.

2. kép/pict.:
A világörökségi védelem alatt álló tokaj-hegyaljai táj megőrzésre érdemes karakterelemei Hercegekút környékén: hagyományos művelési szerkezet /

Key characteristics of cultural landscape of Tokaj-Hegyalja part of the World Cultural Heritage: traditional landscape structure

A tájak számbavétele minden esetben tájkarakter szerinti tájosztályozáson alapul. A tájkarakter jól kifejezi azokat az igényeket, elvárásokat, amelyek napjainkban a tájakkal szemben megfogalmazódnak, különös tekintettel a tájak esztétikai jellemzőire vonatkozóan.

Habár a tájkarakter az általános szakmai vélemény szerint nem kizárólag vizuális összetevőket foglal magában, a tájkarakteregységek (tájkaraktertípusok, tájkarakter-területek);³ elkülönítése a legtöbb országban a tájkarakter vizuális tényezői (domborzat, felszínborítás stb.) alapján történt. A nem vizuális összetevők (pl. talajadottságok, érzelmek, hagyományok) integrálása a tájosztályozási rendszerekbe ugyan összhangban lenne a tájegyzezmény szellemiségével, azonban alkalmazásuk a kidolgozott rendszerek felhasználását nehezíti, különös tekintettel a hatósági-szakhatósági eljárásokra.

A legtöbb országban kidolgozott tájosztályozási rendszer az Angliára és Skóciára vonatkozóan először teljességében 2002-ben Carys Swanwick neve alatt publikált tájkarakter értékelési rendszeren (Landscape Character Assessment, LCA) alapul (Swanwick, C. 2002).

A brit tájrégészeti szakterület Graham Fairclough vezetésével az LCA-módszer továbbfejlesztésével dolgozta ki a Történelmi Tájkarakterizáció (Historic Landscape Characterisation, HLC), illetve Történelmi Földhasználat Értékelés (Historic Land-use Assessment, HLA) módszerét, amely a tájtörténet, mint a tájkaraktert befolyásoló tényező fokozottabb mértékű figyelembevételén alapul.⁴ A módszer kidolgozói szerint a HLC/HLA-módszert az LCA-módszer kiegészítéseként szükséges alkalmazni, így egyfajta alternatív tájosztályozási módszert képvisel.

Az LCA céljai között megfogalmazódott egy tájkarakter alapú tervezési politika megalapozása, elősegítése (Swanwick, C. 2002). Ennek ellenére sajnos nagyon kevés gyakorlati tapasztalat van arról, hogy hogyan segíthetik az elkészült tájosztályozási rendszerek a tájak kedvező állapotának fenntartását, a rontott karakterű tájak helyreállítását. Néhány országban már van példa arra, hogy ezek az új szemléletű tájatlások beépültek az adott ország jogrendszerébe, jellemzően a terület- és településrendezési eszközökön keresztül. Így például Montenegróban és Portugáliában az ottani országos területrendezési terv tartalmazza a tájkarakter alapon elkülönített tájakat tartalmazó térképet.

1. TÁJKARAKTER-VÉDELEM A HAZAI TÁJVÉDELMI SZABÁLYOZÁSBAN

Hazánkban a tájvédelemre vonatkozóan a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (a továbbiakban Tvt.) fogalmaz meg előírásokat. A Tvt. 6. és 7. §-a tartalmaz a tájkarakter (a törvény szóhasználatában: tájjelleg)⁵ védelmére vonatkozó szabályokat. A törvény – a jogszabályi rendszerben betöltött szerepének megfelelően – csak általánosan fogalmazza meg a „táj jellegének megóvását” vagy a táj jellegéhez való alkalmazkodást, mint kötelezettséget.

A hatályos törvényi szabályozás fontos jellemzője, hogy a „természeti értékek, természeti rendszerek” megőrzése is része a tájjelleg-védelemnek. Ez lehetővé teszi, hogy a tájvédelmi intézkedések keretében a nem védett tájak természeti öröksége is bizonyos mértékű és jellegű védelmet kapjon.

A tájkarakter-védelem hatósági, valamint terület- és településrendezési esz-

3 Swanwick, C. (2002): Landscape Character Assessment Guidance for England and Scotland. The Countryside Agency and Scottish Natural Heritage Understanding Historic Landscape Character. Landscape Character Assessment. Guidance for England and Scotland. Topic Paper 5. The Countryside Agency, English Heritage, Scottish Natural Heritage, Historic Scotland. <http://publications.naturalengland.org.uk/publication/5601625141936128>

4 Clark, J. - Darlington, J. - Fairclough, G. (2004): Using Historic Landscape Characterisation. English Heritage's review of HLC. Applications 2002-03. English Heritage.

5 Mind a hazai jogi szabályozás, mind a hazai és külföldi szakmai dokumentumok a tájkarakter és a tájjelleg fogalmakat szinonimaként használják. Az angol nyelvű irodalomban szintén egy fogalmat – landscape character – használnak ebben a jelentésben.

these new type of landscape classification systems can be integrated into the law system of the given country, generally thorough spatial planning instruments. For example, the national spatial plan of Montenegro and Portugal contains a landscape atlas based on landscape character assessment

2.PROTECTING LANDSCAPE CHARACTER IN THE HUNGARIAN LAW SYSTEM

In Hungary, Act on Nature Conservation of 1996 (NCA in the following) contains regulations regarding preservation of landscapes. The 6th and 7th paragraph of the NCA, in accordance with its role in the hierarchy of laws, word some general regulations on „saving the character of landscape” and the conformation to the character of landscape as a duty.

Important characteristic of the regulations in power is that saving „*natural values, natural systems*”

is part of the landscape character protection. This makes it possible to save natural heritage of areas without any legal protection in the frame of landscape preservation measures.

From the point of view of enforcing protection of landscape character in authority works and spatial planning tools, the constitution of the governmental decree on landscape preservation has a crucial importance. This law, with giving detailed regulations, will put landscape preservation onto a new basis, and as a consequence of this, will contribute maintaining Hungarian landscapes in good quality. The preparation of this governmental decree entered into its intensive phase with widespread and comprehensive negotiations with professionals in 2014.

From the point of view of enforcing protection of landscape character, both in authority works and spatial planning tools, elaboration of the landscape character assessment of Hungarian landscapes is of special importance.

3

3. kép/pict.:
A Gombos-hegyi
pincesor / Row of
cellars of Gombos Hill

közökkel történő érvényesítése szempontjából alapvető fontosságú annak a tájvédelmi kormányrendeletnek a megalkotása, amelyre a Tvt. 7. §. 4. bekezdés ad felhatalmazást. Ez a jogszabály a részletszabályok meghatározásával új alapokra helyezheti a tájvédelmet, így nagymértékben hozzájárulhat a hazai tájak karakterének megőrzéséhez, fejlesztéséhez. A kormányrendelet előkészítése 2014-ben széleskörű szakmai egyeztetésekkel intenzív szakaszába lépett.

A tájkarakter-védelem érvényesíthetősége szempontjából – mind a hatósági munka, mind a terület- és településrendezési eszközök esetében – alapvető fontosságú a hazai tájak karakter alapú tájosztályozási rendszerének kidolgozása.

2. A TÁJKARAKTER-VÉDELEM NÉHÁNY FONTOSABB SZAKMAI SZEMPONTJA

A tájkarakter fogalmát jelenleg a „Természetvédelem. Általános tájvédelem. Fogalommeghatározások” című, MSZ

20370:2003 számú Magyar Szabvány⁶ rögzíti. E szerint a dokumentum szerint a tájjelleg a természetes és a művi (mesterséges) tájalkotó elemek aránya és térbeli elhelyezkedése. Ugyanezen szabvány a *tájjellegvédelmet* „a tájalkotó elemeinek, a tájszerkezetnek és a tájképnek a megőrzésére irányuló tevékenység”-ként fogalmazza meg.

Az elmúlt években hazai szakmai tanulmányokban^{7,8} megfogalmazott definíciók nagyjából a nagy-britanniai tájkarakter alapú tájosztályozási rendszert megalapozó kiadvány (Swanwick, C. 2002) fogalom-meghatározása alapján születtek. Ezek lényegi elemeit az alábbi definíció foglalja össze: a *tájkarakter (tájjelleg)* a természeti és antropogén tájelemek olyan sajátos kombinációjából kialakuló, adott tájrészletre jellemző mintázat és tájhasználati rendszer, amely a tájat egyedivé, más tájrészletektől megkülönböztethetővé teszi.

A tájkarakter-védelem a hazai tájvédelmi hatósági-szakhatósági munkában megközelítésünk szerint a tájképvé-

6 MSZ 13102: 1990. Természetvédelem. Tájak osztályozása.

7 Konkolyiné Gyuró É. (2002): *Tájtípusok fő karaktervonásainak meghatározása és tájjelleg-indikátorok azonosítása tekintettel a természeti, a humán tényezőkre, kölcsönhatásaikra és történeti változásaikra. Kutatási jelentés. Környezetvédelmi Minisztérium. Természetvédelmi Hivatal. Budapest. Kézirat.*

8 Csósz M. – Duhay G. – Kiss G. (szerk.) (2007): *Tájvédelmi kézikönyv a 166/1999 (XI. 19.) kormányrendelet gyakorlati alkalmazásához. Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium. Budapest.*

3.SOME IMPORTANT PROFESSIONAL CONSIDERATION OF PROTECTING LANDSCAPE CHARACTER

The Hungarian Standard No. MSZ 20370:2003 titled “Nature Conservation. General Landscape Preservation. Definitions” contains a definition for landscape character. According to this document landscape character is the percentage and territorial position of natural and man-made (artificial) landscape elements.⁵ This Standard also defines landscape character protection as an „activity for saving landscape elements, landscape structure, and landscape scenery”.

The definitions for landscape character in the last some years in scientific literature in Hungarian language^{6,7} were drawn up on the basis of LCA of England and Scotland (Swanwick, C. 2002).⁸ The most important elements of these is summarised in the following definition: *landscape character* is a consistent pattern and land use system, characteristic for a given part of landscape, come into being from special combination of natural and man-made landscape elements, that makes one landscape distinct, recognisable and different from another.

In our approach, protection of landscape character would strengthen protection of landscape scenery, or it can be said it would place it onto new basis in landscape preservation authority work in Hungary. The importance of this comes from the fact that legal tools of landscape preservation have been weakened in the last decade. The reason of this is that the prevailing legal approach for landscape preservation gives very little space for professionalism in the individual legal procedures because of the over-scaled subjectivity of this decisions. According to this “charge” is only partly reasonable, and it can be reduced if decisions are taken by authority staff well-trained in landscape

sciences and also practised, and taking these decision are helped by professional background documents of high quality. From this reason, the landscape character assessment of Hungary is under progress will be a big help for preserving landscape heritage of the country.

There is another difficulty with landscape preservation in the authority work recently. The general opinion on decisions based on saving landscape scenery values is that they want to maintain the recent state of landscape, and a reason of this they don't ensure the possibility for (economic) development. Regarding landscape character protection, it is important to emphasize that it is based on a dynamic approach of landscape. This is of acceptance of continuous change and development of landscapes, which means that the recent landscape scenery and character reflects only a recent state of landscape. The main aim of landscape character protection is to prevent negative change of landscape character, or to reach a positive shift in degraded landscapes. One possibility is to steer the new developments disturbing landscape heritage into degraded landscapes. However, the brownfield areas as special development zones are integrated into more strategy and even laws, for the real change still have to be waited.

One of the main points of landscape character protection is that during the decisions on protective measurements we have to focus on the key characteristics of the given landscape. The key characteristics are the combination of the landscape elements determining the character of the given landscape and those elements on the basis of which the landscape character areas can be designated, and with the change or loss of them the distinctive character of the given landscape would change (*on the basis of Swanwick, C. 2002*).

During landscape character assessment of Hungary the landscape

5 MSZ 13102: 1990. Természetvédelem. Tájak osztályozása

6 Konkolyiné Gyuró É. (2002): Tájtipusok fő karaktervonásainak meghatározása és tájjelleg-indikátorok azonosítása tekintettel a természeti, a humán tényezőkre, kölcsönhatásaikra és történeti változásukra. Kutatási jelentés. Környezetvédelmi Minisztérium. Természetvédelmi Hivatal. Budapest. Kézirat

7 Csósz M. - Duhay G. - Kiss G. (szerk.) (2007): Tájvédelmi kézikönyv a 166/1999 (XI. 19.) kormányrendelet gyakorlati alkalmazásához. Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium. Budapest.

8 Character is a distinct, recognisable and consistent pattern of elements in the landscape that makes one landscape different from another, rather than better or worse (Swanwick, C. 2002).

delmet erősítené meg, helyezné új alapokra. Ennek szükségességét az adja, hogy a tájképvédelem az elmúlt évtizedben erőteljesen gyengült, mivel a szakmaiságnak kevés teret engedő jogi megközelítés szerint az egyedi eljárásokban ezek a döntések túlzott mértékű szubjektivitáson alapulnak. A szubjektivitásra hivatkozó, a tájvédelmi szakterület álláspontja szerint csak részben megalapozott „vadászat” lehet csökkenteni akkor, ha a tájkarakter-védelmi jellegű döntéseket a tájtudományokban jártas hatósági munkatársak hozzák, a döntésüket segítő megalapozott szakmai háttéranyagok alapján. Ezt kívánja szolgálni a közeljövőben kidolgozásra kerülő tájkarakter alapú tájosztályozási rendszer.

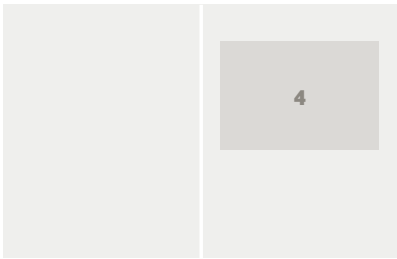
Jelenleg a hazai tájvédelmi hatóságiszakhatósági munkában további nehézséget okoz, hogy a tájképvédelmen alapuló hatósági-szakhatósági döntésekről azt tartják, hogy azok egy adott állapotot kívánják fenntartani, s így nem adnak teret a (gazdasági) fejlődésnek. A tájkarakter-védelemről ennek kapcsán fontos hangsúlyozni, hogy az a táj dinamikus megközelítésén alapul, amely elfogadja, hogy a táj folyamatos változásban, fejlődésben van, a jelenlegi tájkép, tájkarakter csak egy pillanatnyi állapotot tükröz. A fő cél, hogy a változások ne legyenek negatív hatással a táj karakterére, esetleg pozitív irányba mozdítsák el azt (rontott karakterű tájak rehabilitációja). Lehetséges megoldás, hogy az új, a táji örökség szempontjából zavaró jellegű beruházásokat a rontott karakterű tájak felé „tereljük”. A barnamezős övezetek kiemelt fejlesztési területekként való kezelését ugyan már több ágazati stratégia és jogszabály rögzíti, azonban a tényleges elmozdulás még várat magára.

A tájkarakter-védelem központi vezérfonala, hogy a védelmi intézkedések meghozatala során a „kulcsjellemzőkre” (az angol nyelvű szakirodalomban „key characteristics”) kell koncentrálni. A tájkarakter kulcsjellemzői az alapvető karakterformáló elemeknek és azok-

nak az elemeknek a kombinációi, amelyek révén a jellemző karakterű területek lehatárolhatók, és amennyiben ezek megváltoznának, vagy eltűnnének, azoknak jelentős hatása lenne a jelenlegi karakterre (Swanwick, C. 2002 alapján).

A közeljövőben kidolgozásra kerülő tájkarakter alapú tájosztályozási rendszer szakmai dokumentumában országos szinten és léptékben lehatárolásra kerülnek a tájkarakteregységek, minden egységre vonatkozóan meghatározzuk a „kulcsjellemzőket”, megőrzésre érdemes karakterelemeket, valamint a tájállapot minőségi célkitűzéseit. Ezt a szakmai dokumentumot az egyedi hatósági eljárásokban, valamint a terület- és településrendezési tervek készítése során szakmai háttéranyagként, tervezői segédletként lehet majd hasznosítani.

A tájkataszter alapú tájosztályozás kapcsán fontos hangsúlyozni Carys Swanwick és munkatársainak megállapítását (Swanwick, C. 2002). E szerint a tájkataszter alapú tájosztályozás nem a tájat érintő változásokkal szembeni ellenállás eszköze. Sokkal inkább egy döntéstámogató eszköz, amely segít megérteni, hogy milyen a táj ma, miért lett ilyen és hogyan változhat a jövőben. Az a szerepe, hogy segítse a helyes fejlesztési döntéseket, amelyek révén a megőrzésre érdemesnek tartott jellegzetességek, különlegességek nem tűnnek el a tájból. Ha a táj karakterét megfelelő módon és mértékben hagyjuk érvényesülni, azzal elősegítjük a táj társadalmi és környezeti szempontból is fenntartható használatát. ●

4. kép/pict.:
 Egy hagyományos
 csűr a település
 belterületén /
*Traditional granary in
 the village*

character types and areas will be designated on national scale, and the key characteristics and landscape quality objectives will be defined for all units. This landscape atlas of Hungary can be used as a scientific background documents or guidance in landscape preservation authority procedures and spatial planning.

Finally, it is important to emphasize the statement of Carys Swanwick and his colleagues on LCA method (Swanwick, C. 2002): *“LCA is not a tool designed to resist changes that may influence the landscape. Rather it is an aid to decision-making - a tool to help understand what the landscape is like today, how it came to be like that, and how it may change in the future. Its role is to help ensure that change and development does not undermine*

whatever is characteristic or valued about any particular landscape, and that ways of improving the character of a place can be considered. It can be a powerful tool to aid the planning, design and management of landscapes.” ©